

Correctievoorschrift VWO

2014

tijdvak 2

economie

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
 - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
 - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
 - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.
- NB3 Als het College voor Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.
Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
- b. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden WOLF-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het College voor Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 58 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken. Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één scorepunt afgetrokken tot een maximum van drie scorepunten voor het hele examen.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

Opgave 1

1 maximumscore 1

Op de gegevens voor de top 10% van 1999 en 2006 (het percentage stijgt van 26,5 naar 30,6).

2 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

Voor de top 0,1% verandert de maatstaf van $\frac{1,3}{5,5} \times 100\% = 23,6\%$ naar

$\frac{2,0}{7,7} \times 100\% = 26,0\%$.

3 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

De eigenaren van een onderneming verkeren in de positie van principaal, waarbij de bestuurders dan optreden als agent.

De agent zal zich in zijn gedrag laten leiden door andere doelstellingen dan de principaal.

Daarbij heeft de principaal informatieachterstand tegenover de agent (hetgeen kosten van controle met zich meebrengt).

4 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

Een uitleg waaruit blijkt dat bij beursgenoteerde ondernemingen het eigendom is verdeeld over een groot aantal aandeelhouders / er een grotere afstand bestaat tussen de aandeelhouders en de leiding van het bedrijf. Hiermee zal de informatieachterstand van de eigenaar, de principaal, ten opzichte van de bestuurders, de agent, groter zijn dan bij een niet-beursgenoteerde onderneming. (Voor de aandeelhouders zal dit gepaard gaan met hogere kosten van 'monitoring' van de prestaties van hun bestuurders).

5 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

Een uitleg waaruit blijkt dat de beloning van de bestuurders dan (deels) gekoppeld wordt aan de waarde (en de opbrengst) van de aandelen, waarmee aandeelhouders en bestuurders in sterkere mate gelijke doelstellingen krijgen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat een systeem met grote verschillen in beloning ervoor zorgt dat bij het management van ondernemingen de juiste persoon op de juiste plaats terechtkomt. Dit zal leiden tot efficiëntere bedrijfsvoering en daarmee tot een betere (prijs-kwaliteitsverhouding van de) productie. De totale omvang van het (consumenten- en producenten)surplus zal hiermee toenemen. De omvang van dit gezamenlijke surplus bepaalt mede de welvaart in de samenleving.

Opgave 2

7 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste verklaring zijn:

- Een verklaring waaruit blijkt dat de verbetering van de internationale concurrentiepositie van Noord als gevolg van de relatief lage inflatie leidt tot een stijging van de export en daarmee van de vraag naar de munt ten opzichte van het aanbod, waardoor de muntkoersen van Noord gemiddeld stijgen ten opzichte van die van Zuid.
- Een verklaring waaruit blijkt dat de verslechtering van de internationale concurrentiepositie van Zuid als gevolg van de relatief hoge inflatie leidt tot een daling van de export en daarmee van de vraag naar de munt ten opzichte van het aanbod, waardoor de muntkoersen van Zuid gemiddeld dalen ten opzichte van die van Noord.

8 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste uitleg zijn:

- Een uitleg waaruit blijkt dat de sterkere concurrentiepositie van Noord leidt tot een grotere vraag naar de euro zodat deze in koers stijgt, maar dat deze stijging tegengegaan wordt door de kleinere vraag naar de euro die het gevolg is van de verslechtering van de concurrentiepositie op de wereldmarkt van Zuid. Hierdoor behoudt Noord uiteindelijk zijn sterke concurrentiepositie.
- Een uitleg waaruit blijkt dat de sterkere concurrentiepositie van Noord leidt tot een grotere vraag naar de euro zodat deze in koers stijgt, maar dat deze stijging tegengegaan wordt door de kleinere vraag naar de euro doordat beleggers minder vertrouwen hebben in de euro. De vraag naar de euro daalt hierdoor, wat een neerwaarts effect heeft op de koers. Hierdoor behoudt Noord zijn sterke concurrentiepositie.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

Een uitleg waaruit blijkt dat de lagere rente de vraag naar krediet versterkt, waarmee de aankoop van onroerend goed gefinancierd wordt. Deze stijging van de vraag heeft geleid tot een hoge productie in de bouwsector.

10 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

Een uitleg waaruit blijkt dat indien Zuid verzekerd is van financiële steun van Noord, overheden van Zuid in de verleiding komen om onverantwoord grote tekorten op hun begroting te laten ontstaan.

Opgave 3

11 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- $Q_v = -300 \times 0,18 + 120 = 66$ 1
- $Q_a = 66 = 600P - 60 \rightarrow P = \text{€ } 0,21$
 subsidie per kWh = $\text{€ } 0,21 - \text{€ } 0,18 = \text{€ } 0,03$
 Kosten subsidie bedragen $66 \text{ miljard kWh} \times \text{€ } 0,03 = \text{€ } 1,98 \text{ miljard}$ 1

12 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- afname: oppervlak cdfh
toename: oppervlak abhg
- afname: oppervlak dfb
toename: oppervlak cga
(respectievelijk af- en toename van het overlappende oppervlak chb valt tegen elkaar weg)

13 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- $Q_v = -300P + 120$ heeft het snijpunt met de P-as bij $P = 0,4$.
 Het consumentensurplus bedroeg bij een prijs van $\text{€ } 0,20$
 $60 \text{ miljard} \times (0,4 - 0,2) \times \frac{1}{2} = \text{€ } 6 \text{ miljard}$.
 De prijs voor groene stroom wordt $\text{€ } 0,18$, waarmee de vraag naar groene stroom uitkomt op
 $Q_v = -300 \times 0,18 + 120 = 66 \text{ miljard kWh}$.
 Het consumentensurplus wordt zodoende
 $66 \text{ miljard} \times (0,4 - 0,18) \times \frac{1}{2} = \text{€ } 7,26 \text{ miljard}$ 1
- Toename consumenten- en producentensurplus: $\text{€ } 7,26 - \text{€ } 6 + \text{€ } 0,63 = \text{€ } 1,26 + \text{€ } 0,63 = \text{€ } 1,89 \text{ miljard}$; dit is minder dan het subsidiebedrag 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- toename van de totale welvaart
De welvaart neemt toe doordat er in verhouding meer groene stroom dan grijze stroom gebruikt gaat worden, wat gepaard gaat met minder negatieve gevolgen voor de milieukwaliteit 1
- afname van de totale welvaart
Als gevolg van de verlaging van de prijs zal het totale stroomgebruik toenemen, wat gepaard zal gaan met negatieve gevolgen voor de milieukwaliteit (ook al zijn die bij groene stroom lager dan bij grijze stroom) 1

Opgave 4

15 maximumscore 2

negatief

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Veel mensen hebben om een nieuwbouwoopwoning te kunnen kopen ook een hypothecaire lening nodig. Een stijging / daling van de hypotheekrente betekent dat de kosten van financiering van een woning stijgen / dalen. Hierdoor neemt de betalingsbereidheid voor een nieuwbouwoopwoning af / toe.

16 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Het consumentenvertrouwen daalt (door de stijgende werkloosheid) en dat leidt ertoe (volgens pijl 7) dat potentiële kopers voor een nieuwbouwoopwoning minder willen betalen.
- Door de verslechterde conjunctuur worden mensen met het oog op de toekomst spaarzamer / zullen mensen (grote) uitgaven willen uitstellen en dat betekent een lagere tijdsvoorkeur. Dit leidt vervolgens (volgens pijl 6) tot een lagere betalingsbereidheid voor nieuwbouwoopwoningen.
- Door de verslechterende conjunctuur kan de vraag naar bestaande koopwoningen dalen. Zo kunnen ook de prijzen van bestaande koopwoningen dalen en dat zorgt (volgens pijl 5) voor een lagere betalingsbereidheid voor nieuwbouwoopwoningen, want het zijn substitutiegoederen.

Opmerking

Voor elk juist gekozen verband met toelichting maximaal 2 scorepunten toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

Als de vraag naar nieuwbouwoopwoningen inzakt, dalen in de bouw de productie en de werkgelegenheid. De inkomens in de bouw dalen en dat kan leiden tot minder (consumptieve) bestedingen.

18 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juist antwoord per advies is:

- a Potentiële kopers willen op lange termijn zekerheid dat de hypotheekrente een aftrekpost voor de inkomstenbelasting blijft en als de overheid deze zekerheid verschaft kan de betalingsbereidheid omhoog en stijgt de totale vraag naar nieuwbouwoopwoningen: pijl 9 (en pijl 1).
- b Als de huurtoeslagen worden verlaagd, worden de netto-woonlasten van een huurhuis hoger en zullen bepaalde huurders (met name uit de middeninkomens) een hogere betalingsbereidheid voor nieuwbouwoopwoningen krijgen en dan neemt de vraag naar deze woningen toe: pijl 4 (en pijl 1).
- c Door deze maatregel zullen de huren voor mensen met een midden- en hoog inkomen stijgen, waardoor voor hen een nieuwbouwoopwoning in verhouding goedkoper wordt. Dit leidt tot een toename van de betalingsbereidheid en de vraag naar nieuwbouwoopwoningen: pijl 4 (en pijl 1).

Opmerking

Wanneer de pijlen niet zijn benoemd, maximaal 2 scorepunten toekennen.

Opgave 5

19 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

gemiddelde opbrengst per stream bij *flatfee*-abonnement $\frac{10}{1.000} = 0,01$

TO = 0,007 × 0,8 × streams + 0,01 × 0,2 × streams

TO = 0,0076 × streams

gemiddelde omzet per stream $\frac{TO}{streams} = 0,0076$ euro

$\frac{0,0065}{0,0076} \times 100 = 85,53\%$ (ofwel ruim 85,5%)

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$TO = 0,007 \times 0,8 \times \text{streams} + 0,01 \times 0,2 \times \text{streams} = 0,0076 \times \text{streams}$$

$$TK = 0,0065 \times \text{streams} + 11$$

De vaste kosten worden gedekt als $TO = TK$.

$$0,0076 \times \text{streams} = 0,0065 \times \text{streams} + 11$$

$$0,0011 \times \text{streams} = 11 \text{ mln}$$

$$\text{aantal streams} = 10 \text{ mrd}$$

$$10 \text{ mrd} \times 0,2 = 2 \text{ mrd}$$

$$\frac{2 \text{ mrd}}{1.000} = 2 \text{ miljoen abonnementen}$$

21 maximumscore 2

toename van het aantal streams per luisteraar

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Bij een toename van het aantal streams per luisteraar zal bij het *flatfee*-abonnement de gemiddelde omzet per stream dalen, waardoor de kosten per stream niet / minder snel gedekt worden.

22 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste verklaring zijn:

Een verklaring waaruit blijkt dat prijsverhoging van abonnementen ertoe zal leiden dat klanten hun abonnement opzeggen en weer illegaal gaan downloaden. Het resulterende omzetverlies voor Melodycloud (bij gelijkblijvende vaste kosten) vermindert de winst.

of

Een verklaring waaruit blijkt dat prijsverhoging van abonnementen ertoe zal leiden dat klanten hun abonnement opzeggen en weer reclames voorafgaand aan de streams accepteren. De gemiddelde omzet per stream betaald met reclame, is lager dan de gemiddelde omzet per stream betaald met abonnementen (ook al zal deze laatste dalen met het groeiende aantal streams per abonnement, zie vraag 21). De gemiddelde omzet per stream zal dalen. Dit is nadelig voor de winst (bij gelijkblijvende vaste kosten).

23 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat verlaging van de royalty's ertoe kan leiden dat artiesten hun contract met Melodycloud beëindigen en de rechten op hun muziek aanbieden aan concurrerende streamaanbieders.

Consumenten zullen dan minder keus hebben bij Melodycloud en overstappen naar deze concurrenten, waardoor het aantal abonnementen bij Melodycloud / het aantal beluisterde streams met reclame zal afnemen. Dit is nadelig voor de winst (bij gelijkblijvende vaste kosten).

Opgave 6

24 maximumscore 2

in de richting van een laagconjunctuur

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

In 2011-2012 viel de groei van het bruto binnenlands product tegen / bleef de groei van de bestedingen onder de trendgroei, waardoor de winst van (beursgenoteerde) bedrijven tegenviel, hetgeen in 2012 een daling van de aandelenkoersen veroorzaakte (ook in de beleggingsportfolio van de rentenier).

25 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste verklaringen zijn:

- (Beursgenoteerde) bedrijven kijken vooruit, dus als ze verwachten dat de bestedingen in volgende jaren verbeteren, zullen ze nu meer gaan investeren, waardoor beleggers gaan geloven dat koerswinsten mogelijk zijn door nu al aandelen te kopen. (Dit kan leiden tot koersstijging.)
- Het consumentenvertrouwen is onder andere gebaseerd op ontwikkeling van de huidige aandelenkoersen. Als de aandelenkoersen stijgen, voelen mensen zich rijker / verbetert het consumentenvertrouwen en gaan mensen op een gegeven moment meer (aan luxegoederen) besteden, waardoor de groei van het bbp later meevalt.

26 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- argument tegen de stelling:
De rentenier wil ook in 2012 zo hoog mogelijke periodieke opbrengsten. De renteopbrengst per staatsobligatie is 2% en dat is minder dan de (gemiddelde) renteopbrengst op de bedrijfsobligaties (te weten $\frac{\text{€ } 1.200}{\text{€ } 36.000} \times 100\% = 3,33\%$).
- argument voor de stelling:
Staatsobligaties zijn ten opzichte van bedrijfsobligaties een beduidend minder risicovolle belegging (want de staat wordt geacht niet failliet te kunnen gaan), dus zouden de koersen van staatsobligaties zich gunstiger ontwikkelen dan die van bedrijfsobligaties (in een periode van laagconjunctuur).

27 maximumscore 2

juist

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

1% koerswinst per belegde euro heeft in 2013 naar verwachting 1% extra consumptie tot gevolg, maar 1% koersverlies per belegde euro heeft naar verwachting 2% consumptiedaling tot gevolg.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

28 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- Het verwachte koersrendement op obligaties is:

$$(0,25 \times -10\%) + (0,1 \times 20\%) = -0,5\%.$$

Het verwachte koersrendement op aandelen is:

$$(0,5 \times -10\%) + (0,4 \times 20\%) = 3\%$$

1

- Het gewicht van de aandelen en obligaties binnen de in 2013 ongewijzigde portefeuille van de klant is 70% respectievelijk 30% (zie eindsaldo 2012).

Het gewogen gemiddelde van het koersrendement van de portefeuille van aandelen en obligaties over 2013 is $(0,3 \times -0,5\%) + (0,7 \times 3\%) = 1,95\%$

1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 20 juni naar Cito.